

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. Corollaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

16. Dices primò. Essentia Divina, eò quòd sit infinita & ens à se, non potest esse objectum formale terminativum cognitionis strictè scientificæ, quæ importat cognitionem per causam: sed etiam attributa sunt ens à se: ergo neque illa possunt esse objectum cognitionis scientificæ strictè & propriè acceptæ.

Resp. cum Godoyo, dist. maj. eò quòd sit ens à se tam per exclusionem causæ formalis, quàm virtualis, concedo maj. per exclusionem solùm causæ formalis, nego maj. sed etiam attributa sunt ens à se per exclusionem causæ formalis, concedo, virtualis nego min. & consequentiam.

16. Dices secundò. Visio beatifica est participatio Divinæ scientiæ; sed illa habet pro suo formali objecto tam motivo, quàm terminativo Divinam essentiam; ergo etiam scientia DEI pro suo objecto tam motivo, quàm terminativo habet Divinam essentiam.

Resp. est participatio Divinæ scientiæ tam latè quàm strictè & propriè acceptæ, tam prout scientia accipitur pro intelligere primordiali essentiæ Divinæ ut objecti connaturalissimi, quàm prout accipitur pro cognitione objecti per Divinam essentiam tanquam causam, concedo, tantùm prout accipitur pro participatione scientiæ DEI strictè acceptæ, & virtualiter distinctæ ab intelligere primordiali, sic nego. Sed visio beatifica habet pro suo objecto formali tam motivo, quàm terminativo Divinam essentiam; quâ ratione est participatio scientiæ Divinæ latè acceptæ, concedo; quâ ratione est participatio scientiæ, ceu attributi virtualiter, distincti, nego min. & consequentiam. Itaque visio duplex inadæquatam munus exercet; unum, quòd attingat Divinam essentiam ceu objectum connaturalissimum, alia verò ceu terminos secundarios in essentia; & sic est participatio ipsius Divini intelligere, & est scientia latè solùm & improprie sumpta, ac potius habet se ut lumen principiorum, quàm ut scientia; secundò quòd attingat per se primò attributa tanquam radicata & interibilia ex Divina essentia, & hâc ratione propriè est scientia.

17. Obiectis secundò. Si scientia DEI virtualiter distincta à lumine int. lectus & principiorum, attingeret per se primò & ut quod attributa Divina, non autem essentiam, sequeretur, quòd DEUS liberè & amore electivo diligeret sua attributa: sed hæc sequela peccat, estque contraria D. Thomæ 1. cont. gent. c. 74. & 88. dicenti: *cum igitur DEUS se ipsum tanquam finem velit, & non sicut que ad finem sunt, sequitur, quòd respectu sui habeat voluntatem tantùm; respectu autem aliorum voluntatem.* ergo. Sequela probatur.

Sic in voluntate comparatur electio mediorum ad intentionem finis; sicut in intellectu scientia conclusionum, & lumen principiorum: ergo si in intellectu Divino attributa per se primò terminant Divinam scientiam; etiam in voluntate terminant amorem electivum.

Resp. negando sequelam. & ad probationem permisso antecedente, quod in pluribus deficit & patitur limitationem, distinguo conseqens: terminant amorem electivum; si electionem latiori sensu accipias pro amore boni quodammodo intermedii in aliam bonitatem virtualiter priorem refe-

ribilis, conc. si presè accipias pro libera assumptione boni intermedii extranei, de qua loquitur S. D. nego consequens & consequentiam. Itaque electio strictè & propriè accepta, sic nominat actum liberi arbitrii assumptivum alicujus medii propter bonitatem finis; quo sensu non valet paritas inter scientiam & electionem; cum illa sit de necessariis, ista de contingentibus: latiori sensu denotat amorem alicujus boni non ultimato sistentem & defixum in illo bono, quin saltem virtualiter tendat in aliquam rationem virtualiter priorem; atque ita Divinus amor necessariò attingens sua attributa eâ ratione dici potest electivus, quatenus infinita bonitas cujusvis lineæ attributalis virtualiter radicitur in Divina essentia, in qua ratio finis ultimi explicitè & per se primò reperitur.

S. IV.

Corollaria.

Colliges primò. Varia prædicata & proprie-
tates scientiæ creatæ attribui posse scientiæ in-
creatæ, quæ nimirum ab imperfectione sunt im-
munes. Est igitur imprimis certa & evidens:
quia certitudo & evidentia sunt perfectiones scientiæ simpliciter simplices. Ideoque dicitur Dan. 11. *ipse revelat profunda & abscondita, & novit in tenebris constituta, & lux cum eo est.* Et secundò diverso respectu formaliter speculativa & practica: quia rursus utrumque prædicatum dicit perfectionem simpliciter simplicem. Et respectu sui quidem ceu optimi speculabilis cognitionem habet speculativam; respectu creaturarum scientiam practicam utpote quarum est *Artifex*, sap. 7. Est quoque scientia divina formaliter simplex & incomposita, in qua nulla est volubilitas cogitationum ab aliis in alias evanescens, nihil formabile priusquam formatum. ut inquit S. August. 1. 15. de Trin. c. 15. quia totum hoc realem distinctionem cogitationum, & mutabilitatem involuit. Virtualement tamen discursum, quo cognoscitur minus notum ex magis noto, non ex parte cognoscentis, sed ex parte cogniti, non est cur DEO deneges: siquidem ea est dependentia creaturarum à divina essentia, ut non nisi ratione ipsius tanquam magis noti, & tanquam effectus in causa à DEO cognoscantur: quamvis ex parte ipsius cognitionis nulla prorsus sit illatio, sed omnia simplici & judicativo intuitu represententur. Tandem esse etiam virtualiter reflexivam rectè dixeris; quia sicut alias omnes perfectiones: ita se ipsam quoque in essentia divina veluti virtuali causa cognoscit.

Colliges secundò. Non posse in DEO admitti scientiam à posteriori. Ita videtur expressè sentire D. Th. 1. ad Annib. dist. 3. q. 2. a. 1. in c. de Angelo beato affirmans: *dicendum, quòd quamvis cognoscat divinam bonitatem relucere in creatura, non tamen ex creatura venit in creatorem, sed ex converso.* Et q. 2. de ver. a. 2. ad 2. de DEO loquitur: *Non quasi essentiam suam ex aliis rebus cognoscens.* Ex quibus ratio præsentis Corollarii deducitur: Tunc datur scientia à posteriori, quando id quod ex parte cogniti & in essendo est effectus, ex parte cognitionis & in cognoscendo

do fit causa alterius; sed hoc implicat in DEO; ergo etiam implicat scientia à posteriori. Major liquet: quia cum scientia in genere sit rei cognitio per causam; in hoc differt scientia *propter quid*, & *quia*, quòd illa pro medio demonstrativo assumat medium, quod non tantum sit causa in cognoscendo, sed etiam in essendo, & ex parte cogniti; ista verò assumat medium, quod quidem est notius quo ad nos, & causa in cognoscendo: ex parte verò objecti cogniti & in essendo est effectus minus notus quoad se.

Minor probatur primò; quia in DEO non datur alia virtualis causalitas & subordinatio ex parte cognitionum, nisi per connotationem ad causalitatem & subordinacionem objectorum cognitionum, ut ex decursu patebit: sed ex parte objecti cogniti effectus subordinatur suae causae; ergo etiam talis est ordo ex parte cognitionis divinae, adeoque sola relinquitur scientia à priori. Secundò effectus creatus in tantum fundat notitiam evidentem & scientiam de DEO à posteriori, in quantum est medium cognoscendi DEUM modo abstractivo, imperfecto, & quoad an est: atqui talis modus cognoscendi seipsum repugnat in DEO: quia includeret cognitionem immediatè terminatam ad creaturas, adeoque specificatam à creaturis, abstractionem exclusivam quidditativae cognitionis, &c. quae sine imperfectione concipi non possunt.

20. Oppones: Qui causam cognoscit in effectu, ille habet scientiam à posteriori, atqui DEUS se ipsum ceu causam cognoscit in effectibus creatis: ergo habet scientiam à posteriori: Minor est S. D. I. 1. ad Annib. d. 3. q. 2. a. 1. in c. ubi dicit: *DEUS se ipsum videt in creatura representatum*, & exinde patet: quia sicut est impossibile causam comprehendere, & non videre in ipsa effectus contentos, sic est impossibile effectum comprehendere, quin in ipso cognoscatur causa ipsius: sed DEUS comprehensivè cognoscit omnes effectus creatos: ergo & se ipsum tanquam causam in creatis effectibus cognoscit.

Resp. negando, vel disting. maj. qui videt causam in effectu, & ex effectu conc. maj. & non ex effectu nego maj. vel explicativè: qui videt causam in effectu, tanquam dependentem in cognoscendo ab effectu, conc. maj. tantum ut terminum dependentiae & connexionis, nego maj. sed DEUS videt se ipsum in effectibus creatis, ut terminum dependentiae, quam habent effectus creati à se, tanquam causam, concedo min. videt se ipsum in effectibus creatis, & ex ipsis, ita ut cognitio sui virtualiter dependeat à cognitione effectus, ceu medio cognoscendi, nego min. & conseq.

Et datur instantia: DEUS per suum intelligere primordiale comprehendendo suam essentiam comprehendit omnes terminos cum illa necessariò connexos: nec tamen illud intelligere habet rationem scientiae à priori strictè sumptae: ergo tamen si DEUS cognoscendo comprehensivè effectus creatos attingat omnes causas eorundem tam ordinis creati, quam increati, non sequitur quòd illa cognitio sit scientia à posteriori. Igitur sicut ad scientiam à priori ulterius requiritur, quòd ex parte objecti & effectus cogniti sit aliqua dependentia à causa tam in essendo, quam cognoscendo, sic ad scientiam à posteriori requiritur, ut ex parte objecti & causae cognitae sit dependentia ab effectu, non quidem in essendo, sed tamen in cognoscendo: qualis in intellectu Divino non potest admitti.

Colliges tertio contra Godoyum, Non dari in DEO scientiam suae intellectualitatis, vel intelligere actualissimi, ut enim daretur ejus scientia, deberet posse cognosci in aliquo medio virtualiter priori, & habente rationem causae virtualis; sed hoc dici nequit: siquidem nec intellectualitas ab essentia, nec intelligere actualissimum ab intellectu virtualiter intrinsecè distinguitur, sed intelligere actualissimum est ipsum primordiale constitutum divinae essentiae, prout in 3. disput. diximus.

ARTICULUS III.

An & quomodo in DEO dentur ideae?
Ad q. 15. S. Th.

S U M M A R I A.

1. <i>Quid sit idea?</i> 2. <i>Dari ideas in DEO probatur autoritate & ratione.</i> 3. <i>Non nisi rerum operabilium ideas dantur.</i> 4. <i>Ipsa Divina essentia est idea rerum creaturarum & creabilium.</i> 5. <i>Pluralitas idearum exponitur.</i> 6. <i>Omnium creaturarum & jam possibilem ideas dantur in DEO.</i> 7. <i>Mali formalis idea non datur.</i> 8. <i>Materia prima seorsim non habet ideam.</i> 9. <i>Divina Persona non ideatur per essentiam.</i> 10. <i>Dantur ideas omnium tam individuorum, quam specierum.</i> 11. <i>Refellitur sententia Scotti.</i>	12. <i>Refellitur sententia Granadi.</i> 13. <i>Quomodo omnia vivant in DEO?</i> 14. <i>Quomodo DEUS respiciat creaturas in esse cognito?</i> 15. <i>Qualis similitudo inter Divinam ideam & creaturas?</i> 16. <i>Idea Divina multiplicatur virtualiter extrinsecè.</i>

§. I.

Sententia Thomistica.

Suppono ex Philosophia, quòd idea sit forma intelligibilis, ad quam respiciens artifex aliquid ad ejus instar operatur: ita ut idea de materiali & entitativè dicat ipsam speciem expressam intelligentis